

ไอเอฟดีโพล

บทเรียนน้ำท่วม 69: วิกฤตยังไม่จบ จีรัทำงานเชิงรุก

วันที่ 27 ตุลาคม 2569 ไอเอฟดีโพลและเซอร์เวย์ โดย ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (ดร.แดน) ประธานสถาบันการสร้างชาติ และประธานสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา และนางจิตติมา บุญวิทยา ผู้อำนวยการไอเอฟดีโพลและเซอร์เวย์ แถลงผลโพล เรื่อง **บทเรียนน้ำท่วม 69: วิกฤตยังไม่จบ จีรัทำงานเชิงรุก** ตัวอย่าง 1,217 ราย ช่วงสำรวจ 22-24 ตุลาคม 2569 ครอบคลุม 6 ภูมิภาคทั่วประเทศ ค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 3\%$

น้ำลด แต่วิกฤตยังไม่จบ! ไอเอฟดีโพลเผย ผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมปี 69 ทั้งทางตรงและทางอ้อมรวม 67.71% โดยกลุ่มเสียหายรุนแรงคาดว่าจะฟื้นตัวเกิน 3 เดือน 36.06% ขณะที่ผู้ตอบกว่าครึ่งยังไม่พร้อมรับน้ำท่วมซ้ำ 55.30% และต้องการให้รัฐเตือนภัยล่วงหน้า 69.84% จีรัทำงานเชิงรุก ทั้งการลงทุนทั้งระบบจัดการน้ำ “เส้นเลือดฝอย” ที่ระดับหมู่บ้านเป็นแกนโดยรัฐ และเอกชนร่วมสนับสนุน และเมกะโปรเจกต์เสนอแนวคิด ดร.แดน “เมืองแนวตั้งรอบอ่าวไทย” สร้างเมืองเศรษฐกิจที่เป็นเขื่อนป้องกันน้ำในตัวที่มีเอกชนร่วมลงทุน

ผลสำรวจ

ภาพรวมผลกระทบจากน้ำท่วมปี 2569 พบว่า ตัวอย่างได้รับผลกระทบรุนแรงมาก โดยบ้าน ทรัพย์สิน หรืออาชีพเสียหายหนัก 10.02% ได้รับผลกระทบปานกลาง โดยทรัพย์สินหรือรายได้เสียหายบางส่วน 18.00% ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการเดินทาง การทำงาน หรือค่าใช้จ่าย 39.69% และไม่ได้รับผลกระทบ 32.29% เมื่อรวมผู้ได้รับผลกระทบทุกระดับ มีสัดส่วน 67.71% โดยเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง 28.02%

สำหรับระยะเวลาที่คาดว่าจะฟื้นตัวจากน้ำท่วม สำรวจเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง 341 คน แบ่งเป็นกลุ่มได้รับผลกระทบรุนแรงมาก 122 คน และกลุ่มได้รับผลกระทบปานกลาง 219 คน พบว่า ตัวอย่างคาดว่าจะฟื้นตัวภายใน 1 สัปดาห์ 22.29% ช่วงสัปดาห์ที่ 2-4 อีก 36.66% ประมาณ 1-3 เดือน 9.97% มากกว่า 3 เดือน 25.51% และยังไม่ประเมินไม่ได้ 5.57%

เมื่อจำแนกตามระดับความเสียหาย กลุ่มได้รับผลกระทบรุนแรงมากคาดว่าจะฟื้นตัวภายใน 1 สัปดาห์ 15.57% ช่วงสัปดาห์ที่ 2-4 อีก 30.33% ประมาณ 1-3 เดือน 10.66% มากกว่า 3 เดือน 36.06% และยังไม่ประเมินไม่ได้ 7.38% ส่วนกลุ่มได้รับผลกระทบปานกลางคาดว่าจะฟื้นตัวภายใน 1 สัปดาห์ 26.03% ช่วงสัปดาห์ที่ 2-4 อีก 40.18% ประมาณ 1-3 เดือน 9.59% มากกว่า 3 เดือน 19.63% และยังไม่ประเมินไม่ได้ 4.57% โดยกลุ่มเสียหายรุนแรงมากคาดว่าจะฟื้นตัวภายใน 4 สัปดาห์รวม 45.90% เทียบกับกลุ่มปานกลางที่ 66.21%

ในด้านความพร้อมของครัวเรือนต่อการรับมือกับน้ำท่วมฉับพลัน ตัวอย่างระบุว่าพร้อมมาก โดยมีแผนอพยพ เสี่ยง และเงินสำรอง 9.94% ค่อนข้างพร้อม 28.10% ไม่ค่อยพร้อม 37.63% ไม่พร้อมเลย 17.67% และไม่ทราบ/ไม่ตอบ 6.66% เมื่อรวมกลุ่มพร้อมมากและค่อนข้างพร้อม มีผู้พร้อมรับมือ 38.04% ขณะที่กลุ่มไม่พร้อมและไม่พร้อมเลยรวม 55.30%

ส่วนความต้องการให้รัฐแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม ในสถานการณ์ที่ยังไม่แน่ชัด พบว่า ตัวอย่างต้องการให้รัฐเตือนไว้มาก่อน แม้ไม่เกิดน้ำท่วม ดีกว่าเตรียมตัวไม่ทัน 69.84% ต้องการให้เตือนเมื่อมั่นใจในสถานการณ์ แม้อาจเตือนช้า ดีกว่าสร้างความตื่นตระหนก 21.94% และไม่มีความเห็น/ไม่ตอบ 8.22%

ปิดท้ายด้วยแนวทางลงทุนระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วม พบว่า ประชาชนระบุว่าให้จัดทำระบบระบายน้ำในเมืองและชุมชน 22.46% รองลงมาคือแหล่งกักเก็บและผันน้ำ เช่น อ่างเก็บน้ำ แก้มลิง และคลองผันน้ำ 18.35% การจัดการพื้นที่ ผังเมือง และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ 17.96% เชื่อมและแนวกันน้ำขนาดใหญ่ 16.63% ระบบเตือนภัยล่วงหน้าผ่านโทรศัพท์มือถือ 16.48% การเพิ่มงบประมาณและอำนาจให้ท้องถิ่น 7.79% และอื่น ๆ 0.33% โดยร้อยละดังกล่าวเป็นสัดส่วนของคำตอบที่ถูกเลือกทั้งหมดในประเด็นการลงทุน ไม่ใช่สัดส่วนของตัวอย่างแต่ละทางเลือก

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้วิเคราะห์ 7 นัยยะ และ 6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลโพลดังต่อไปนี้

7 นัยยะสำคัญจากผลโพล

- 1) **น้ำท่วมกระทบมากกว่าบ้านเรือน ลามถึงอาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ (67.71%)** ผู้ตอบได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมรวม 67.71% สะท้อนว่าความเสียหายครอบคลุมทั้งบ้านเรือน การทำงาน รายได้ และการดำรงชีวิต
- 2) **น้ำลดไม่ได้แปลว่าฟื้นตัว ต้องช่วยจนประชาชนกลับมาทำมาหากินได้ (36.06%)** กลุ่มเสียหายรุนแรงมาก 36.06% คาดว่าจะฟื้นตัวเกิน 3 เดือน สูงกว่ากลุ่มปานกลางที่ 19.63% ขณะที่กลุ่มปานกลาง 66.21% คาดว่าจะฟื้นตัวภายใน 4 สัปดาห์ เทียบกับกลุ่มรุนแรงมาก 45.90% สะท้อนว่าระยะเวลาฟื้นตัวแตกต่างกันตามความเสียหาย รัฐจึงต้องฟื้นฟูทั้งบ้านเรือน อาชีพ และรายได้ ไม่ใช่หยุดช่วยเหลือเมื่อน้ำลด
- 3) **เปลี่ยนจากต่างคนต่างรับมือ สู่การจัดการภัยร่วมกันทั้งชุมชน (55.30%)** ผู้ตอบ 55.30% ไม่ค่อยพร้อมหรือไม่พร้อมเลย หากเกิดน้ำท่วมฉับพลัน จึงควรให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการวางแผนรับมือ ดังตัวอย่างหมู่บ้านกรีนวัลเลย์ ที่ประชาชนริเริ่มแก้ปัญหาและประสานภาครัฐกับภาคธุรกิจเข้าร่วม เปลี่ยนจาก “ชุมชนรอรับความช่วยเหลือ” สู่ “ชุมชนริเริ่ม รัฐและเอกชนร่วมหนุน”
- 4) **ระบบเตือนภัยต้องเตือนก่อนประชาชนตั้งตัวไม่ทัน (69.84%)** ผู้ตอบ 69.84% ต้องการให้รัฐเตือนภัยล่วงหน้า แม้สถานการณ์ยังไม่แน่นอน รัฐจึงต้องพัฒนาระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนให้รวดเร็ว แม่นยำ และอัปเดตต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเตรียมทรัพย์สินและอพยพได้ทัน
- 5) **แก้ปัญหาน้ำท่วมระยะยาวต้องครบวงจร เชื่อมระบายน้ำ กักเก็บ ผันน้ำ และเขื่อน (57.44% ของคำตอบ)** ระบบระบายน้ำได้รับเลือก 22.46% แหล่งกักเก็บและผันน้ำ 18.35% และเขื่อนหรือแนวกันน้ำขนาดใหญ่ 16.63% รวม 57.44% รัฐจึงต้องวางระบบจัดการน้ำให้ทุกมาตรการเชื่อมโยงกัน ไม่ใช่ต่างหน่วยงานต่างแก้ปัญหา
- 6) **เมกะโปรเจกต์อย่างเดียวไม่พอ ต้องแก้ทั้งเส้นเลือดใหญ่และเส้นเลือดฝอย (48.21% ของคำตอบ)** คำตอบด้านระบบระบายน้ำเมืองและชุมชน 22.46% การจัดการพื้นที่และผังเมือง 17.96% และการเพิ่มงบและอำนาจให้ท้องถิ่น 7.79% รวม 48.21% ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เน้นว่าเมกะโปรเจกต์เป็น “เส้นเลือดใหญ่” ที่จำเป็น แต่ต้องพัฒนา “เส้นเลือดฝอย” ระดับชุมชนควบคู่กัน พร้อมกระจายงบประมาณและเพิ่มศักยภาพให้ท้องถิ่น
- 7) **ลงทุนป้องกันก่อนน้ำท่วม ดีกว่ารอเยียวยาหลังเสียหาย** ผู้ตอบ 55.30% ยังไม่พร้อมรับน้ำท่วมฉับพลัน จึงควรเพิ่มการลงทุนป้องกันล่วงหน้า ทั้งระบบเตือนภัย ความพร้อมของชุมชน และโครงสร้างพื้นฐาน ควบคู่กับการเยียวยาหลังเกิดเหตุ โดยเชื่อมการจัดการตั้งแต่ระดับชาติ ข้ามพื้นที่ จังหวัด จนถึงหมู่บ้าน และให้ชุมชนเป็นฐานสำคัญในการลดความเสี่ยงและความสูญเสีย

ข้อเสนอจากผลโพล

- 1) **ปฏิรูประบบเตือนภัยล่วงหน้าให้เร็วและแม่นยำ (69.84%)** ผู้ตอบ 69.84% ต้องการให้รัฐเตือนภัยล่วงหน้า แม้สถานการณ์ยังไม่แน่นอน รัฐจึงต้องยกระดับระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนให้รวดเร็ว แม่นยำ และสื่อสารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีเวลาเตรียมทรัพย์สินและอพยพ ไม่ใช่รอจนเกิดน้ำท่วมแล้วจึงแจ้งเตือน
- 2) **ให้ชุมชนเป็นฐานรับมือน้ำท่วม (55.30%)** ผู้ตอบ 55.30% ยังไม่พร้อมรับน้ำท่วมฉับพลัน จึงต้องสร้างระบบรับมือ 4 ระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ความร่วมมือข้ามพื้นที่ จังหวัด และหมู่บ้าน โดยให้ชุมชนเป็นตัวตั้ง มีแผนอพยพและศูนย์บัญชาการร่วม ดังตัวอย่างหมู่บ้านกรีนวัลเลย์ (Green Valley) สมุทรปราการ ที่ดร.แดนชัยเคลื่อนร่วมกับประชาชนริเริ่มแก้ปัญหาและดึงภาครัฐกับภาคธุรกิจเข้ามาร่วมมือ แทนการรอรับความช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว
- 3) **เปลี่ยนจากเยียวยาเป็นพักเกฟพื้นที่ พื้นที่บ้าน อาชีพ และชีวิตความเป็นอยู่ (36.06%)** กลุ่มเสียหายรุนแรงมาก 36.06% คาดว่าจะฟื้นตัวเกิน 3 เดือน รัฐจึงต้องจัดพักเกฟพื้นที่ตามระดับความเสียหาย ไม่ใช่เพียงจ่ายเงินเยียวยาหรือ

ซ่อมบ้าน แต่ต้องครอบคลุมการฟื้นฟูอาชีพ รายได้ และการดำรงชีวิต เพื่อให้ประชาชนกลับมาทำมาหากินได้อย่างแท้จริง

- 4) **เมกะโปรเจกต์ต้องเดินคู่เส้นเลือดฝอย กระจายงบแก่น้ำท่วมถึงชุมชน (48.21% ของคำตอบ)** ผลสำรวจด้านการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับระบบระบายน้ำ ผังเมือง และบทบาทท้องถิ่นรวม 48.21% ของคำตอบทั้งหมด รัฐจึงต้องลงทุนทั้งโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หรือ “เส้นเลือดใหญ่” และระบบน้ำระดับหมู่บ้านหรือ “เส้นเลือดฝอย” พร้อมกระจายงบประมาณและอำนาจให้ท้องถิ่นแก้ปัญหา น้ำท่วมในพื้นที่ได้จริง
- 5) **ยกระดับการจัดการน้ำเป็นวาระแห่งชาติอย่างครบวงจร** ผลสำรวจด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพรวม 57.44% ของคำตอบทั้งหมด รัฐจึงควรจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำระยะยาว เชื่อมการระบายน้ำ การกักเก็บ การผันน้ำ และเขื่อนหรือแนวกันน้ำเข้าด้วยกัน พร้อมบูรณาการหน่วยงานและงบประมาณ เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมอย่างเป็นระบบ
- 6) **ศึกษาและสร้างเมืองแนวตั้งรอบอ่าวไทย สร้างเมืองเศรษฐกิจเป็นเขื่อนป้องกันน้ำในตัว** หลายปีที่ผ่านมา ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ เคยเสนอแนวคิด “เมืองแนวตั้งรอบอ่าวไทย” เพื่อรับมือความเสี่ยงจากน้ำทะเลหนุนและการจมน้ำของกรุงเทพฯ และเมืองชายฝั่งในอนาคต พร้อมรักษาพื้นที่เศรษฐกิจ สินทรัพย์ และมรดกเมืองรัตนโกสินทร์ที่สั่งสมมากว่า 200 ปี โดยพัฒนา “เมืองเศรษฐกิจที่เป็นเขื่อนป้องกันน้ำในตัว” ให้สร้างกิจกรรมเศรษฐกิจและผลตอบแทนเพื่อดึงดูดเงินลงทุนเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ลดภาระงบประมาณรัฐ แทนการสร้างเขื่อนเพียงอย่างเดียว

ลักษณะประชากรและภูมิภาค สุ่มช่วง 22-24 ตุลาคม 2569 จำนวน 1,217 คน เป็นเพศ ชาย 44.62% หญิง 47.41% เพศทางเลือก 4.35% และไม่ประสงค์จะระบุ 3.62% ช่วงอายุ 18-25 ปี 19.31% อายุ 26-35 ปี 16.11% อายุ 36-45 ปี 20.21% อายุ 46-59 ปี 20.71% และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 23.66% ระดับการศึกษา ประถม/ต่ำกว่า 12.00% มัธยมต้น 19.06% มัธยมปลาย/ปวช. 21.61% อนุปริญญา/ปวส. 19.88% ปริญญาตรี 20.30% และสูงกว่าปริญญาตรี 7.15% อาชีพ ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐ/รัฐวิสาหกิจ 9.86% พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน 11.83% เจ้าของธุรกิจ/ประกอบอาชีพอิสระ 20.71% เกษตรกรรม/เลี้ยงสัตว์/ประมง 11.09% รับจ้างทั่วไป/ใช้แรงงาน 15.61% แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ 9.04% นักเรียน/นักศึกษา 11.67% และว่างงาน 10.19% ภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 32.05% ภาคเหนือ 17.75% กรุงเทพฯ และปริมณฑล 13.64% ภาคใต้ 13.97% ภาคกลาง 13.80% และภาคตะวันออก 8.79%

ติดต่อ/สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม FB: IFD Poll & Survey, www.ifd.or.th

E-mail: ifd-pollsury@ifdpoll.com, 065-567-2266

ไอเอฟดีโพล **บทเรียนน้ำท่วม 69:** **วิกฤตยังไม่จบ จีรัฐทำงานเชิงรุก**

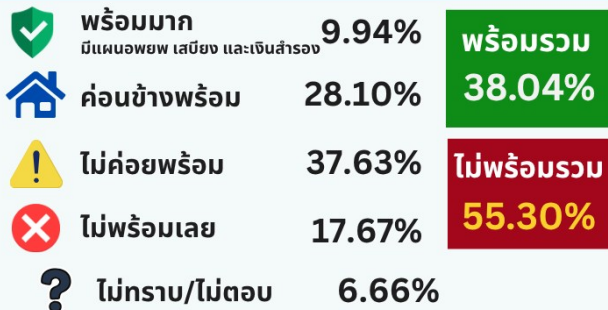
ระดับผลกระทบจากน้ำท่วมปี 2569

ระยะเวลาที่คาดว่าจะฟื้นตัว

ระยะเวลาที่คาดว่าจะฟื้นตัว	รุนแรงมาก (122 คน)	ปานกลาง (219 คน)
ภายใน 1 สัปดาห์	15.57%	26.03%
ช่วงสัปดาห์ที่ 2-4	30.33%	40.18%
ประมาณ 1-3 เดือน	10.66%	9.59%
มากกว่า 3 เดือน	36.06%	19.63%
ยังไม่ประเมินไม่ได้	7.38%	4.57%
รวม	100.00%	100.00%

ความพร้อมของครัวเรือนในการรับมือน้ำท่วมฉับพลัน

ความต้องการให้รัฐแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม

แนวทางลงทุนระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

ลักษณะ:ประชากรและภูมิภาค สัปดาห์ที่ 22-24 ตุลาคม 2569 จำนวน 1,217 คน จำแนกตามลักษณะประชากรและภูมิภาค ดังนี้ เพศ ชาย 44.62% หญิง 47.41% เพศทางเลือก 4.35% และไม่ระบุเพศ 3.62% ช่วงอายุ 18-25 ปี 19.31% อายุ 26-35 ปี 16.11% อายุ 36-45 ปี 20.21% อายุ 46-59 ปี 20.71% และตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 23.66% ระดับการศึกษา ประถม/ต่ำกว่า 12.00% มัธยมศึกษา 19.06% ปริญญาตรี/โท/เอก 21.61% อื่นๆ/ไม่ระบุ 19.88% ภูมิภาค กรุงเทพฯ 20.30% และจังหวัดอื่นๆ 7.15% อาชีพ ข้าราชการ/ลูกจ้างรัฐ/รัฐวิสาหกิจ 9.86% พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน 11.83% เจ้าของธุรกิจ/ประกอบอาชีพอิสระ 20.71% เกษตรกร/เลี้ยงสัตว์/ประมง 11.09% รับจ้างทั่วไป/ใช้แรงงาน 15.61% แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ 9.04% นักเรียน/นักศึกษา 11.67% และว่างงาน 10.19% ภูมิภาค ภาคตะวันออก 32.05% ภาคเหนือ 17.75% กรุงเทพฯ และปริมณฑล 13.64% ภาคใต้ 13.97% ภาคกลาง 13.80% และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8.79%